

PROIECT

Lege **privind statutul minorităților naționale din România**

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Capitol I. **Dispoziții generale**

Art. 1. Prezenta lege reglementează statutul juridic al minorităților naționale din România.

Art. 2. Minoritățile naționale sunt recunoscute ca factori constitutivi ai statului român.

Art. 3. Prin minoritate națională se înțelege orice comunitate de cetățeni români, care trăiește pe teritoriul României din momentul constituirii statului modern, numeric inferioară populației majoritare, având propria identitate etnică, exprimată prin cultură, limbă sau religie, pe care dorește să o păstreze, să o exprime, și să o dezvolte.

Art. 4. (1) Persoanele aparținând minorităților naționale sunt cetățeni români, care își exprimă liber și neîngrădit apartenența la o comunitate națională, sau minori ai căror părinți, ori alți reprezentanți legali au declarat, conform legii, această apartenență.

(2) Autoritățile publice au obligația de a accepta ca atare asemenea declarații.

Art. 5. (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

Art.6. Toate persoanele sunt egale în fața legii și sunt îndreptățite fără nici o discriminare la protecția egală a acesteia.

Art. 7. (1) Statul încurajează spiritul de toleranță și dialogul intercultural și va lua măsuri efective pentru promovarea respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre toți cetățenii, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora, îndeosebi în domeniile educației, culturii și al

mijloacelor de informare.

(2) Autoritățile publice vor lua măsuri corespunzătoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale amenințărilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violență, datorită identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

Art. 8. (1) Orice discriminare sau incitare la discriminare pe criteriul apartenenței la o comunitate națională atrage răspunderea contravențională a persoanei vinovate, dacă nu intră sub incidența legii penale.

(2) Nu constituie discriminare, potrivit legii, măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile afirmative ce vizează protecția grupurilor defavorizate.

Art. 9. (1) Identitatea comunităților minorităților naționale constituie o valoare fundamentală a statului român, recunoscută și protejată prin lege.

(2) În înțelesul prezentei legi elementele identității sunt: limba, cultura, monumentele istorice, patrimoniul cultural mobil, tradițiile și religia.

(3) Aceste elemente se păstrează, se exprimă și se dezvoltă prin instituții de învățământ, de cultură, prin mijloace de informare în masă, precum și prin instituțiile cultelor recunoscute de lege.

Art. 10. (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la exprimarea liberă a identității naționale în toate domeniile vieții politice, sociale, științifice, culturale și economice.

(2) Exprimarea liberă a identității naționale, ori exercitarea sau neexercitarea drepturilor prevăzute în prezenta lege, nu poate aduce nici un dezavantaj sau prejudiciu pentru persoanele aparținând unei minorități naționale.

(3) Persoanele aparținând minorităților naționale își pot exprima liber gândurile, opiniile, credința, și creațiile de orice fel prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete, sau prin alte mijloace de comunicare în public.

(4) Nici un act normativ nu poate îngreuna folosirea limbii materne a minorităților naționale în exercitarea dreptului prevăzut la alin. (2).

Art. 11. Autoritățile competente sunt obligate, ca în toate problemele ce privesc drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, să țină seama de voința reprezentanților minorității naționale respective.

Art. 12. (1) Sunt interzise îndemnul la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare sau la violență publică împotriva unor minorități naționale.

(2) Săvârșirea faptelor prevăzute la alin (1) atrage răspunderea contravențională sau, după caz, penală a persoanei vinovate, potrivit legii.

Art. 13. (1) Este interzisă orice politică ori practică a autorităților publice care are drept scop, sau poate avea ca efect, asimilarea etnică directă sau

indirectă a persoanelor aparținând minorităților naționale împotriva voinței acestora.

(2) Nici o autoritate publică nu poate solicita unei persoane declararea apartenenței la o minoritate națională în scris sau oral în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Art. 14. (1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul de a trăi liber pe teritoriul României, de a păstra legăturile tradiționale constituite în decursul istoriei în acele zone ale țării, unde se regăsec în mod tradițional.

(2) Sunt interzise măsurile normative sau administrative, directe sau indirecte care pot duce la modificarea componenței etnice a unor regiuni locuite în mod tradițional de anumite comunități etnice.

(3) Este interzisă modificarea limitelor unităților administrativ-teritoriale, respectiv a circumscripțiilor electorale în defavoarea ponderii minorităților naționale care locuiesc în mod tradițional în acestea.

(4) Statul asigură persoanelor aparținând minorităților naționale condițiile privind păstrarea contactelor și legăturilor tradiționale cu persoane cu care au în comun identitatea etnică, culturală, lingvistică sau religioasă care se află în mod legal în alte state, în special în domeniile culturii, învățământului, formării profesionale și educației permanente.

(5) Statul promovează cooperarea transfrontalieră între autoritățile administrației publice locale din zonele în carea aceeași limbă este folosită într-o formă identică sau apropiată.

Art. 15. Minoritățile naționale respectiv persoanele aparținând acestora pot folosi simbolurile naționale și pot organiza sărbătorile naționale și religioase proprii, în condițiile legii.

Capitolul II.

Păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității naționale

Secțiunea 1

Învățământul minorităților naționale

Art.16. (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a învăța în limba maternă, de a beneficia de educație și învățământ în unități și instituții de stat cu predare în limba maternă la toate nivelurile, formele și tipurile de învățământ, în condițiile legii.

(2) Organizațiile și asociațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale au dreptul de a înființa, organiza și de a asigura funcționarea unităților și instituțiilor de învățământ particulare în limba maternă, unități și instituții care, în condițiile legii, pot beneficia de subvenții din bugetul de stat sau bugetele locale.

(3) Culele religioase au dreptul de a înființa, organiza și de a asigura

funcționarea unităților și instituțiilor de învățământ confesionale în limba lor maternă, unități și instituții care, în condițiile legii, pot beneficia de subvenții din bugetul de stat sau bugetele locale.

(4) Copilul, părintele sau oricare alt reprezentant legal instituit, după caz, are dreptul de a alege limba și tipul educației copiilor minori.

(5) În învățământul preuniversitar cu predare în limba minorităților naționale toate disciplinele școlare pot fi studiate în limba maternă, cu excepția limbii și literaturii române.

(6) Statul are obligația să asigure programele școlare adecvate și manualele elaborate cu scopul însușirii eficiente a limbii române pe tot parcursul învățământului preuniversitar, luând în considerare nevoile specifice fiecăreia dintre minoritățile naționale.

Art.17. Statul are obligația de a garanta în sistemul de învățământ de stat:

a) învățarea limbii materne la toate nivelurile, formele și tipurile de învățământ, în condițiile legii;

b) învățământul preprimar cu predare în limba maternă, în funcție de cerințe, în grădinițe distincte sau în grupe separate;

c) învățământul primar, gimnazial, de arte și meserii, liceal și postliceal cu predare în limba maternă, în funcție de solicitări, în școli, secții, clase, grupe distincte, după caz;

d) învățământul superior universitar, cu predare în limba maternă, în funcție de solicitări, în universități, facultăți, colegii, catedre și grupe distincte după caz;

e) învățământul postuniversitar în limba maternă;

f) posibilitatea susținerii în limba maternă a examenelor de specialitate, a celor de concurs pentru ocuparea posturilor vacante, a obținerii gradelor didactice, profesionale și a diferitelor titluri științifice, în instituțiile sau secțiile de învățământ în limba minorității naționale la toate nivelurile, asigurându-se, dacă este necesar, traducerea;

g) formarea continuă a cadrelor didactice în limba maternă;

h) înființarea de institute, departamente sau secții pentru cercetarea tradițiilor, culturii, limbii, istoriei, a vieții și a problemelor sociale specifice ale minorităților naționale în cadrul instituțiilor de cercetare existente sau înființarea a noi instituții cu aceste atribuții;

i) numirea de directori, respectiv de directori adjuncți aparținând minorităților naționale în unitățile de învățământ în care funcționează și secții în limba de predare a minorităților naționale, în condițiile legii.

Art. 18. (1) La înființarea, desființarea, funcționarea unităților și instituțiilor de învățământ de stat cu predare în limba maternă și stabilirea ofertei educaționale ale acestora, vor fi consultați în mod obligatoriu reprezentanții minorității naționale respective, iar toate aceste măsuri se vor lua numai cu acordul Consiliului Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în

cauză.

(2) Numirea sau schimbarea conducerii instituțiilor și unităților de învățământ de stat prevăzute la alin. (1) se face numai cu acordul Consiliului Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în cauză.

(3) Adoptarea planului analitic al disciplinelor de limba și literatura maternă și de istoria și tradițiile minorității naționale respective cât și selectarea manualelor în limba maternă din toate disciplinele predate în limba minorității respective se face numai în condițiile prevăzute la alin. (1).

(4) În instituții de învățământ de stat, în care funcționează subunități cu predare în limba maternă toate deciziile legate de înființarea, desființarea sau reorganizarea acestor subunități se face numai în condițiile prevăzute la alin. (1).

(5) La numirea sau schimbarea conducerii instituțiilor de învățământ cu subunități prevăzute la alin. (4), este obligatorie consultarea Consiliului Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în cauză, respectiv a organizației reprezentative a acelei minorități naționale.

(6) Organizațiile reprezentative ale minorităților naționale, prevăzute în prezenta lege, sunt abilitate, la nivel național sau județean, după caz, de a iniția înființarea de instituții sau subunități ale instituțiilor de învățământ existente cu predare în limba maternă a minorității naționale respective la toate nivelele și în toate domeniile de specialitate dacă solicitarea este fundamentată cu un număr suficient de elevi sau studenți potențiali, conform legislației în vigoare.

(7) În aplicarea prevederilor alin. (1)-(6) se vor respecta metodologiile elaborate de Ministerul Educației și Cercetării.

Art. 19. (1) În sistemul de învățământ preuniversitar de stat, la cerere, pot funcționa unități școlare cu personalitate juridică proprie, clase și grupe cu limba de predare a unei minorități naționale și sub efectivul legal de elevi, prevăzut de lege, dacă, în localitatea respectivă nu funcționează o altă unitate de același nivel, sau, după caz, se asigură învățământul în limba maternă într-o localitate apropiată.

(2) În scopul bunei funcționări a unităților de învățământ, a claselor și grupelor prevăzute în alin. (1) cota de finanțare acordată pentru un elev se va suplimenta cu un procent corespunzător, conform legislației în vigoare.

(3) Pentru garantarea șanselor egale privind accesul la manuale școlare, statul organizează proceduri de achiziții publice asigurând selecția separată pentru manualele destinate învățământului în limbile minorităților naționale.

Secțiunea 2-a

Cultura minorităților naționale

Art. 20. (1) Statul asigură persoanelor aparținând minorităților naționale atât protejarea și conservarea moștenirii culturale, cât și dezvoltarea creativității contemporane.

(2) Minoritățile naționale au dreptul la instituții culturale de drept public.

(3) Persoanele fizice sau persoanele juridice care aparțin unei minorități naționale pot înființa administra, susține și sprijini, instituții culturale proprii de drept privat.

(4) Autoritățile administrației publice centrale și locale asigură sprijin financiar acestor instituții culturale, în condițiile legii.

Art. 21. (1) În legătură cu înființarea, desființarea, organizarea și funcționarea instituțiilor de cultură de drept public, sau a subunităților acestora, în limba minorității naționale, precum și a celor care au drept scop cercetarea, păstrarea și dezvoltarea culturii proprii, vor fi consultați în mod obligatoriu reprezentanții minorității naționale respective, iar toate aceste măsuri se vor lua numai cu acordul Consiliului Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în cauză,

(2) Numirea, sau schimbarea conducerii instituțiilor de cultură de drept public menționate se face numai în condițiile prevăzute la alin. (1).

(3) În cazul în care funcția de conducere se ocupă prin concurs, candidații care doresc să se înscrie la concurs vor da în mod obligatoriu o probă eliminatorie de cunoaștere a limbii și culturii minorității naționale respective.

(4) Comisia de examinare pentru proba prevăzută la alin. (3) se desemnează de Consiliul Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în cauză.

Art. 22. Autoritățile administrației publice centrale și locale competente au obligația ca, împreună cu reprezentanții minorităților naționale, să conserve și să pună în valoare monumentele istorice și patrimoniul cultural mobil aparținând acestora.

Art. 23. Statul și autoritățile administrației publice locale vor sprijini prin intermediul organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale diverse programe culturale, acțiuni de răspândire, propagare și popularizare a valorilor culturale, a tradițiilor folclorice, a relațiilor inter- și multiculturale, a creării de opere literare, de studii științifice în limba maternă, activitatea de cercetare literară și istorică a comunității respective.

Art. 24. (1) Instituțiile de drept public care promovează cultura minorităților naționale, precum și instituțiile de drept privat înființate de aceste minorități pot stabili și promova relații cu instituții și organizații cu obiective și activități similare din alte state în vederea realizării scopurilor lor.

(2) Statul va sprijini promovarea culturii minorităților naționale în străinătate, prin intermediul centrelor culturale române, la un nivel cel puțin egal cu ponderea fiecărei minorități naționale.

Secțiunea 3-a

Mijloace de informare în masă

Art. 25. Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să difuzeze și să schimbe informații în limba lor maternă, și să aibă acces la aceste informații. Statul acordă sprijin financiar mijloacelor de informare în masă, în condițiile legii.

Art. 26. (1) Posturile publice de radiodifuziune și de televiziune asigură, la ore adecvate și cu posibilități de audiere, respectiv vizionare pe întregul teritoriu al țării, spații pentru emisiunile în limba minorităților naționale.

(2) Conducerea redacțiilor în limba minorităților naționale de la posturile publice de radiodifuziune și de televiziune este numită numai cu acordul Consiliului Național al Autonomiei Culturale al minorității naționale în cauză, respectiv după consultarea organizației reprezentative a acelei minorități naționale.

(3) La cererea fundamentată a minorităților naționale se asigură emisiuni de radio sau televiziune regionale în limba acestora, la posturile publice, pe tot parcursul zilei. Aspectele legate de asigurarea acestor emisiuni se reglementează în norme speciale.

Art. 27. În conformitate cu principiul egalității de șanse statul, prin organele sale competente facilitează înființarea și funcționarea de posturi private de radiodifuziune și televiziune aparținând minorităților naționale, precum și recepționarea directă a programelor de radio și de televiziune care emit în limbile minorităților naționale din alte state.

Secțiunea 4-a

Libertatea religioasă a persoanelor aparținând minorităților naționale

Art. 28. Statul garantează egalitatea cultelor, precum și autonomia instituțională și funcțională a acestora.

Art. 29. (1) Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să profeseze și să practice propria lor religie, ca element fundamental al identității, să beneficieze de servicii bisericești în limba maternă, sau, după caz, în limba liber aleasă de membrii comunității respective, să-și procure, să aibă în posesie și să utilizeze obiecte de cult, respectiv să înființeze și să practice un învățământ religios ori laic confesional în limba lor maternă conform legii.

(2) Nimeni nu poate fi discriminat pentru convingerile sale religioase.

Art. 30. Cultele religioase pot înființa asociații și fundații, respectiv unități

cultural-educative și social-caritabile, activități pe care statul le sprijină în condițiile legii.

Secțiunea 5-a

Folosirea limbii materne

Art. 31. În unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă, în condițiile Legii administrației publice locale nr. 215/2001, se asigură:

a) folosirea limbii minorității naționale în scris și oral în relațiile cu autoritățile administrației publice locale precum și cu serviciile publice deconcentrate;

b) inscripționarea denumirii localităților, a străzilor, precum și a denumirii instituțiilor publice și în limba minorității naționale respective;

c) publicarea actelor administrative și normative și în limba minorității naționale respective;

d) comunicarea la cerere a actelor administrative individuale și în limba minorității naționale respective;

e) folosirea limbii materne în ședințele consiliilor locale și județene;

f) organizarea unor cursuri pentru recalificare profesională și în limba minorității naționale respective;

g) posibilitatea organizării cursurilor și examenelor pentru obținerea permisului de conducere auto și în limba minorității naționale respective.

Art. 32. Autoritățile publice centrale, la cererea organizației reprezentative a minorității naționale, vor asigura, în condițiile legii, publicarea actelor cu caracter normativ de interes general și în limba minorității respective.

Art. 33. (1) Autoritățile publice competente vor folosi, cu ocazia întocmirii actelor de stare civilă, numele și prenumele persoanei în limba minorității naționale de care aparține și vor respecta regulile de ortografie ale acesteia.

(2) Este interzisă traducerea sau transcrierea cu o altă ortografie a numelui și prenumelui fără acceptul persoanei respective.

Art. 34. (1) Statul garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul de a se exprima în limba lor maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii.

(2) Statul garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul de a-și încheia căsătoria în fața ofițerului stării civile în limba lor maternă.

Art. 35. Deținuții penitenciarelor pot folosi limba maternă în comunicarea între ei, între ei și vizitatori, de asemenea pot primi și expedea scrisori în limba maternă.

Art. 36. (1) În vederea garantării și exercitării drepturilor prevăzute la art.

31-35, statul va asigura instruirea corespunzătoare a acelor funcționari publici, ofițeri și agenți de poliție, grefieri și a traducători autorizați, care, în conformitate cu prevederile legale, trebuie să cunoască și limba unei minorități naționale.

(2) În scopul încadrării în poliție a unor persoane aparținând minorităților naționale, se va asigura școlarizarea corespunzătoare a acestora.

Art. 37. În cadrul unităților administrative-teritoriale, în care cetățenii aparținând minorităților naționale au, în condițiile legii, o pondere semnificativă, în instituțiile sanitare, casele de bătrâni, căminele de asistență socială și centrele de plasament, se angajează și personal medico-sanitar de specialitate care cunoaște limba minorității naționale respective.

Art. 38. Autoritățile publice centrale și locale, instituțiile culturale, instituțiile de învățământ cu limba de predare în limba maternă, cultele recunoscute de lege, pot emite înscrișuri, certificate și diplome, procese verbale, respectiv pot folosi orice înscrișuri cu caracter economic și în limba minorităților naționale respective, menționând datele în limba română. Actele astfel întocmite se consideră valabile de către autoritățile competente.

Capitolul III.

Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale

Art. 39. (1) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot fi constituite într-una din modalitățile următoare:

a) în conformitate cu Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, cu modificările și completările ulterioare, având drepturile și obligațiile prevăzute în Ordonanță, acestea nu pot candida la alegerile parlamentare, prezidențiale sau locale;

b) în condițiile prezentei legi, în cazul organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzută în art. 62 alin (2) din Constituție, care participă la alegerile parlamentare, prezidențiale și locale.

(2) Prezenta lege reglementează numai organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la alin (1) lit. b).

Art. 40. (1) Organizația cetățenilor aparținând unei minorități naționale este subiectul de drept constituit de către persoane cu deplină capacitate de exercițiu, care se declară a fi aparținătoare acelei minorități și care pe baza unei înțelegeri, pun în comun și fără drept de restituire contribuția materială, cunoștințele sau aportul lor în muncă pentru realizarea unei activități în interesul garantării dreptului la păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității lor etnice, culturale, lingvistice, religioase, respectiv pentru constituirea, dezvoltarea și protecția cadrului instituțional și legislativ necesar realizării acestui interes comunitar al minorității respective.

(2) Numărul membrilor unei organizații a cetățenilor aparținând unei minorități naționale nu poate fi mai mic de 10% din numărul total al cetățenilor care cu ocazia ultimului recensământ al populației și-au declarat apartenența la minoritatea respectivă.

(3) În cazul în care 10% din numărul total al cetățenilor înregistrați ca aparținând unei minorități în cadrul ultimului recensământ al populației este egal sau depășește 25.000 de persoane, lista membrilor fondatori trebuie să cuprindă cel puțin 25.000 de persoane, domiciliat în cel puțin 15 din județele țării, dar nu mai puțin de 300 de persoane pentru fiecare dintre aceste județe.

(4) Pot fi membrii unei organizații a cetățenilor aparținând unei minorități naționale și persoane care nu aparțin acelei minorități, dar numărul acestora nu poate depăși 25% din numărul total al membrilor organizației atât la nivel local cât și la nivel național.

(5) O persoană nu poate să facă parte din două organizații ale aceleiași minorități, înregistrate conform prevederilor prezentei legi.

Art. 41. (1) Cererea de înregistrare a unei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale se depune la Tribunalul București, însoțită de următoarele acte:

- a) statutul, în formă autentică;
- b) actul de constituire împreună cu lista de semnături a fondatorilor;
- c) acte doveditoare ale sediului și patrimoniului;
- d) acte doveditoare a condițiilor prevăzute la art. 49.

(2) Cererea va fi semnată de către conducătorul organizației și de cel puțin 3 membri fondatori.

(3) Pe lângă Tribunalul București se constituie un Registru special pentru înregistrarea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care se înființează în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(4) Organizația cetățenilor aparținând unei minorități naționale devine persoană juridică în momentul înscrierii ei în Registrul organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(5) În termen de 3 zile de la depunerea cererii de înscriere și a documentelor prevăzute la alin.(1) judecătorul desemnat de președintele instanței verifică legalitatea acestora și dispune prin încheiere, înscrierea organizației în registru.

(6) Încheierile de admitere sau de respingere a cererii de înscriere sunt supuse numai recursului. Termenul de recurs este de 5 zile și curge de la data comunicării. Recursul se soluționează cu citarea părților, de urgență și cu precădere.

(7) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

Art. 42. (1) Pe lista de semnături a membrilor trebuie să se menționeze, pe fiecare pagină, data, locul și scopul întocmirii, precum și numele și prenumele,

data nașterii, adresa, felul actului de identitate, seria și numărul acestuia, codul numeric personal, cetățenia, naționalitatea, respectiv semnătura membrilor fondatori.

(2) Lista va fi însoțită de o declarație pe propria răspundere a persoanei care a întocmit-o, care să ateste autenticitatea semnăturilor, sub sancțiunea prevăzută de art. 292 din Codul penal.

(3) Fiecare listă va cuprinde persoane dintr-o singură localitate.

(4) Listele vor fi grupate pe localități și județe, pentru a se putea verifica îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 40 alin. (2)-(4).

Art. 43. (1) Statutul se încheie sub formă autentică și se semnează de către conducerea organizației, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Statutul cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) denumirea organizației;
- b) sediul organizației;
- c) durata de funcționare - pe termen determinat sau nedeterminat;
- d) patrimoniul inițial al organizației, în valoare totală de cel puțin 50 de ori salariul minim brut pe economie, la data constituirii, în natură și/sau în bani;
- e) explicitarea scopului și a obiectivelor organizației;
- f) modul de dobândire și de pierdere a calității de membru;
- g) drepturile și obligațiile membrilor;
- h) categoriile de resurse patrimoniale ale organizației;
- i) atribuțiile organelor de conducere, administrare și control ale organizației;
- j) destinația bunurilor, în cazul dizolvării.

Art. 44. Actul constitutiv cuprinde, sub sancțiunea nulității absolute:

- a) exprimarea voinței de asociere și a scopului propus;
- b) denumirea organizației;
- c) sediul organizației;
- d) durata de funcționare - pe termen determinat sau nedeterminat;
- e) patrimoniul inițial al organizației, în valoare totală de cel puțin 50 de ori salariul minim brut pe economie, la data constituirii, în natură și/sau în bani;
- f) componența nominală a celor dintâi organe de conducere, administrare și control ale organizației;
- g) lista de semnături a fondatorilor, întocmită conform art. 42.

Art. 45. Adunarea generală sau Congresul este organul de conducere suprem și este alcătuit, în funcție de prevederile statutului propriu, din totalitatea membrilor sau din delegații acestora, aleși în condițiile stabilite în statutul organizației.

Art. 46. Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot constitui structuri teritoriale cu sau fără personalitate juridică, în funcție de prevederile statutare, potrivit prezentei legi.

Art. 47. Toate organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale

care doresc să desfășoare o activitate prevăzută în prezentul capitol sunt obligate să se reînregistreze, conform prezentei legi, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, în caz contrar ele vor avea doar drepturile și competențele prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/2000, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 48. Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute în art. 39. alin (1), litera b) au următoarele competențe:

a) pot participa la alegerile parlamentare, prezidențiale și locale, conform legislației în vigoare, fiind asimilate partidelor politice, și beneficiind de facilitățile legale privind obținerea unui mandat atât în administrația publică locală cât și în parlament în condițiile art. 49.;

b) pot reprezenta minoritatea respectivă în Consiliul Minorităților Naționale;

c) pot administra fonduri primite de la bugetul de stat sau bugetele locale în interesul realizării scopurilor prevăzute la art. 40, alin. (1);

d) primesc anual subvenții de la bugetul de stat, în condițiile legii;

e) pot propune, conform legilor speciale, numirea unor reprezentanți în instituții, organe sau autorități de stat, care activează în domeniul exprimării, păstrării și dezvoltării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale, sau, dacă legea specială nu prevede o astfel de reprezentare, vor fi consultate în legătură cu numirea unor conducători în aceste structuri;

f) vor delega reprezentanți în comisiile mixte interguvernamentale pe probleme ale minorităților naționale pentru realizarea tratatelor bilaterale între România și țara cu care minoritatea națională respectivă realizează o comunitate de limbă și cultură;

g) pot reprezenta în fața instanțelor naționale sau internaționale persoane sau grupuri de persoane ale căror interese au fost lezate din cauza apartenenței lor la minoritatea națională respectivă;

h) pot sesiza Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării în caz de discriminare comisă față de persoanele aparținând minorității naționale pe care o reprezintă.

Art. 49. (1) Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot candida la alegerile locale, parlamentare și prezidențiale, dacă îndeplinesc aceleași condiții care sunt prevăzute la art. 38 din Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu modificările și completările ulterioare, stabilite pentru asociații și fundații recunoscute ca fiind de utilitate publică, ca urmare a activității desfășurate în domeniul păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

(2) Verificarea și atestarea condițiilor prevăzute la alin. (1) se realizează de către Autoritatea pentru Relații Interetnice.

Art. 50. Organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care

participă la alegeri parlamentare, prezidențiale sau locale sunt asimilate partidelor politice, iar reglementările prevăzute în Legea 14/2003 privind partidele politice referitoare la căile de atac, încetarea activității, sau alte aspecte nereglementate în prezentul capitol, se aplică în mod corespunzător și în condițiile legii și pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Capitolul IV. Consiliul Minorităților Naționale (CMN) și Autoritatea pentru Relații Interetnice

Art. 51. (1) Consiliul Minorităților Naționale, denumit în continuare CMN, este un organism compus din organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în parlament, prin care acestea colaborează în scopul garantării dreptului de a exprima, păstra și dezvolta identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă a minorităților naționale din România.

(2) Dacă nici o organizație a cetățenilor aparținând unei minorități naționale nu a obținut voturile necesare unui mandat parlamentar, atunci minoritatea respectivă va fi reprezentată în CMN de către organizația care la ultimele alegeri parlamentare a obținut cele mai multe voturi.

(3) Dacă mai multe minorități naționale au reprezentare parlamentară printr-o organizație comună, această organizație va fi membru a CMN.

(4) CMN se poate înregistra ca persoană juridică de drept privat, conform dreptului comun.

Art. 52. (1) CMN este organ consultativ al Guvernului și se organizează și funcționează pe baza regulamentului propriu, aprobat prin hotărâre a guvernului.

(2) CMN își desfășoară activitatea în plen și pe comisii de specialitate.

(3) CMN se întrunește în plen, în ședință ordinară, trimestrial și își desfășoară activitatea în prezența majorității membrilor săi.

(4) Comisiile de specialitate sunt constituite din reprezentanții, în CMN, ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Art. 53. CMN are următoarele atribuții:

a) sprijină activitatea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;

b) propune Guvernului măsuri de îmbunătățire a vieții sociale și culturale a persoanelor aparținând minorităților naționale;

c) analizează și propune Guvernului, măsurile necesare desfășurării în condiții optime a învățământului în limbile minorităților naționale;

d) propune consiliilor de administrație a societăților publice de televiziune și radiodifuziune măsuri de îmbunătățire a emisiunilor în limba minorităților naționale;

e) formulează puncte de vedere legate de proiectele de acte normative

care privesc modul de exprimare păstrare și dezvoltare a identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale;

f) formulează puncte de vedere legate de rapoartele României privind aplicarea documentelor internaționale cu privire la minorități naționale;

g) propune Guvernului sau grupurilor parlamentare ale organizațiilor minorităților naționale inițierea unor acte normative care privesc modul de exprimare păstrare și dezvoltare a identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale;

h) hotărăște, în ședință plenară, modul de distribuire a fondurilor bugetare destinate finanțării activității organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, potrivit legii, și-l propune spre aprobare Guvernului, prin Autoritatea pentru Relații Interetnice.

Art. 54. Finanțarea activității organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale se face de la bugetul de stat cât și din resurse proprii în condițiile legii.

Art. 55. (1) Prin prezenta lege se înființează Autoritatea pentru Relații Interetnice, prin reorganizarea Departamentului pentru Relații Interetnice, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului și în subordinea Primului Ministru, instituție publică cu personalitate juridică, care are drept principal scop protecția minorităților naționale din România.

(2) În exercitarea atribuțiilor sale, Autoritatea pentru Relații Interetnice își desfășoară activitatea în mod independent.

(3) Conducătorul Autorității pentru Relații Interetnice este ordonator secundar de credite prin care se alocă de la bugetul de stat finanțarea programelor și proiectelor interetnice și de combatere a intoleranței, finanțarea acordată organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pe baza hotărârii adoptate de CMN, respectiv care administrează bugetul necesar funcționării CMN, și al altor fonduri prevăzute pentru Autoritatea pentru Relații Interetnice în legile bugetare anuale.

(4) Bugetul Autorității pentru Relații Interetnice este cuprins în bugetul Secretariatului General al Guvernului.

(5) Autoritatea pentru Relațiile Interetnice are următoarele atribuții:

a) elaborează proiecte de legi și alte acte normative din domeniul său de activitate;

b) avizează proiecte de legi și alte acte normative, care au incidență asupra drepturilor și îndatoririlor persoanelor aparținând minorităților naționale;

c) monitorizează aplicarea actelor normative interne și internaționale referitoare la protecția minorităților naționale;

d) urmărește aplicarea unitară a prevederilor legale privind protecția minorităților naționale de către autoritățile publice;

e) solicită și primește, în condițiile legii, date și informații de la autoritățile publice necesare îndeplinirii atribuțiilor proprii;

f) menține legături permanente și colaborează cu autoritățile administrației publice locale, în vederea identificării problemelor specifice persoanelor aparținând minorităților naționale și soluționării acestora;

g) menține legătura cu CMN, în vederea realizării atribuțiilor sale;

h) asigură secretariatul precum și infrastructura necesară funcționării CMN și coordonează activitatea acestuia;

i) acordă asistență financiară organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale pe baza hotărârii luate de CMN;

j) promovează și organizează programe privind păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale;

k) sprijină cercetările științifice în domeniul relațiilor interetnice;

l) stabilește și menține relații cu organizații guvernamentale și neguvernamentale din țară și din străinătate, respectiv cu organisme internaționale ce au în atribuțiile lor soluționarea problemelor respectării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;

m) îndeplinește orice alte atribuții stabilite de lege, sau prin dispoziții ale Primului Ministru.

(6) Regulile privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Relații Interetnice se stabilesc prin hotărâre a guvernului.

(7) Autoritatea pentru Relații Interetnice își exercită prerogativele prin adoptarea de norme, regulamente și instrucțiuni, respectiv prin emiterea de ordine, dispoziții, decizii, atestări și avize.

Capitolul V.

Autonomia culturală

Art. 56. Statul recunoaște și garantează autonomia culturală a minorităților naționale.

Art. 57. (1) În sensul prezentei legi, autonomia culturală înseamnă capacitatea unei comunități naționale de a avea competențe decizionale în problemele privind identitatea sa culturală, lingvistică și religioasă, prin consilii alese de către membrii săi.

(2) Executarea deciziilor consiliilor astfel constituite este asigurată de structurile proprii sau, după caz, de alte autorități publice competente.

Art. 58. Autonomia culturală a minorităților naționale se referă la următoarele categorii de competențe:

a) elaborarea strategiilor și priorităților privind învățământul în limba maternă a comunităților naționale;

b) organizarea, administrarea și controlul educației în limba maternă în

instituțiile de învățământ particulare, sau participarea în parteneriat cu autoritățile publice competente la realizarea acestor atribuții, în cazul instituțiilor din sistemul public de învățământ;

c) organizarea, administrarea și controlul, în condițiile legii, a instituțiilor culturale de drept privat în limba maternă, sau de cercetare și dezvoltare a culturii proprii, ori, după caz, participarea în parteneriat cu autoritățile publice competente la realizarea acestor atribuții, în cazul instituțiilor culturale de drept public;

d) înființarea și administrarea unor mijloace de comunicare în masă proprii, ori participarea în parteneriat cu autoritățile publice competente la organizarea unor posturi, secții, redacții, ori emisiuni în cadrul societăților publice de radio și televiziune;

e) participarea la elaborarea strategiilor și priorităților de protejare și punere în valoare a monumentelor istorice, respectiv a patrimoniului cultural mobil al minorității naționale respective;

f) administrarea sau, după caz, participarea în parteneriat cu autoritățile publice competente, ori monitorizarea administrării fondurilor destinate finanțării activităților specifice din domeniul păstrării, dezvoltării și exprimării identității culturale, lingvistice și religioase a minorităților naționale cu excepția fondurilor prevăzute la art. 54;

g) numirea conducerii instituțiilor particulare de învățământ cu predare în limba minorităților naționale, precum și a instituțiilor culturale de drept privat a minorității naționale respective;

h) avizarea numirii conducerii instituțiilor de învățământ de stat cu predare în limba minorităților naționale, precum și a instituțiilor publice de cultură a minorității naționale respective, în condițiile legii;

i) propunerea numirii conducerii instituțiilor de învățământ de stat, în care funcționează subunități cu predare în limba maternă;

j) propunerea numirii unor reprezentanți ai minorității naționale respective în cadrul Ministerul Culturii și Cultelor și Ministerul Educației și Cercetării, în cadrul unor departamente cu atribuții privind cultura minorităților naționale și învățământul în limba maternă a minorităților naționale;

k) înființarea și decernarea unor burse și premii culturale și științifice.

l) stabilirea unor taxe speciale pentru persoanele aparținând minorităților naționale, în condițiile legii, în vederea asigurării funcționării instituțiilor autonomiei culturale.

Art. 59. (1) În scopul exercitării competențelor și atribuțiilor prevăzute la art. 58, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale pot iniția constituirea Consiliului Național al Autonomiei Culturale.

(2) În cazul în care o minoritate națională nu inițiază constituirea unui Consiliul Național al Autonomiei Culturale, organizațiile reprezentative ale cetățenilor aparținând minorităților naționale pot exercita atribuțiile și

competențele legate de autonomia culturală prevăzute la art. 58 lit. a), d), e), g), i), j) și k) respectiv pot formula propuneri în exercitarea de către autoritățile publice a competențelor prevăzute la art 58 lit b), c), f), și h).

Art. 60. Atribuțiile și competențele prevăzute la art. 58 se exercită potrivit principiilor descentralizării și subsidiarității competențelor decizionale.

Art. 61. (1) Consiliile Naționale ale Autonomiei Culturale constituite în conformitate cu prevederile prezentei legi sunt autorități administrative autonome, având personalitate juridică.

(2) Consiliile Naționale ale Autonomiei Culturale se constituie, se organizează și funcționează potrivit prezentei legi și Regulamentelor de organizare și funcționare proprii, adoptate în conformitate cu prezenta lege în ședință plenară.

Art. 62. (1) Consiliile Naționale ale Autonomiei Culturale se constituie prin alegeri interne care se desfășoară prin votul secret, direct, egal și liber exprimat al persoanelor aparținând minorității naționale a cărei Consiliu urmează să se constituie.

(2) Regulamentul privind alegerile interne se stabilește prin hotărâre a guvernului, inițiat de Autoritatea pentru Relații Interetnice, după consultarea organizației reprezentative a cetățenilor aparținând minorității naționale a cărei Consiliu urmează să se constituie.

(3) Organizarea și desfășurarea alegerilor interne, conform hotărârii de guvern adoptate potrivit alin. (2) se asigură de organizația reprezentativă a cetățenilor aparținând minorității naționale respective.

(4) Alegerile interne sunt supravegheate, iar rezultatele alegerilor sunt confirmate de Autoritatea Electorală Permanentă.

(5) La alegerile interne pot candida membrii organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la art. 39, alin. (1) lit. a.) și b.).

(6) Candidaturile se depun la Autoritatea Electorală Permanentă, cel mai târziu cu 30 de zile înainte de data stabilită prin hotărâre de guvern pentru alegerile interne.

(7) Cheltuielile legate de alegerile interne vor fi suportate din bugetul de stat.

Art. 63. Minoritatea națională care intenționează să organizeze alegeri interne în vederea constituirii Consiliului Național al Autonomiei Culturale, va depune, prin organizația sa reprezentativă, un memoriu Guvernului României, care va stabili, prin hotărâre a guvernului și de comun acord cu organizația reprezentativă a minorității naționale respective, data alegerilor, precum și cheltuielile necesare desfășurării acestora, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. 64. (1) Consiliul Național al Autonomiei Culturale este format dintr-un număr de:

a) 7 membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ sub

- 5000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
- b) 9 membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ 5000 și 15.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
  - c) 11 membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ între 15.000 și 30.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
  - d) 15 membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ între 30.000 și 100.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
  - e) 25 de membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ între 100.000 și 500.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
  - f) 45 de membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ între 500.000 și 1.000.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități;
  - g) 91 de membri, pentru minoritățile naționale care au avut la recensământ peste 1.000.000 de persoane declarate aparținând acelei minorități.

(2) Durata mandatului membrilor aleși în Consiliu este de 4 ani.

Art. 65. (1) Consiliul Național al Autonomiei Culturale își desfășoară activitatea în ședințe plenare și în comisii de specialitate.

(2) Consiliul se întrunește în sesiuni plenare în conformitate cu regulamentul propriu de organizare și funcționare.

(3) În cadrul Consiliilor Naționale ale Autonomiei Culturale se vor organiza, în mod obligatoriu, cel puțin următoarele comisii de specialitate:

- a) Comisia pentru învățământ și strategii educaționale;
- b) Comisia pentru cultură și patrimoniu;
- c) Comisia pentru mijloace de comunicare în masă.

(4) Alte comisii se pot constitui conform regulamentului de organizare și funcționare propriu.

(5) Consiliul Național al Autonomiei Culturale a unei comunități este condus de un președinte, ajutat, conform regulamentului propriu, de vicepreședinți și secretari.

Art. 66. (1) Deciziile în cadrul Consiliilor Naționale ale Autonomiei Culturale și comisiilor de specialitate se adoptă, de regulă, prin majoritatea reprezentanților prezenți, cu excepția deciziilor legate de:

- a) adoptarea strategiilor de învățământ;
- b) adoptarea Regulamentului propriu de organizare și funcționare;
- c) alegerea președintelui, vicepreședinților și secretarilor.

(2) În cazul deciziilor prevăzute la alin (1) lit. a)-c) este necesar votul majorității reprezentanților Consiliului Național al Autonomiei Culturale.

Art. 67. Deciziile adoptate în conformitate cu prevederile art. 66 alin. (2) se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 68. (1) După confirmarea oficială a rezultatelor alegerilor interne de către Autoritatea Electorală Permanentă, Consiliul Național al Autonomiei

Culturale este convocată în prima sa ședință în termen de 30 de zile de Autoritatea pentru Relații Interetnice, își alege conducerea și își elaborează propriul Regulament de organizare și funcționare.

(2) Regulamentul de organizare și funcționare se adoptă cu votul majorității membrilor Consiliului Național al Autonomiei Culturale și se comunică Autorității pentru Relații Interetnice.

(3) Consiliile Naționale ale Autonomiei Culturale pot desemna reprezentanți teritoriale în vederea colaborării cu autoritățile locale.

Art. 69. (1) Pe lângă Consiliul Național al Autonomiei Culturale va funcționa un Secretariat Permanent, cu atribuții administrative și de gestionare curentă, ale cărui cheltuieli de organizare, funcționare și salarizare vor fi acoperite de la bugetul de stat .

(2) Organigrama Secretariatului Permanent, se aprobă prin hotărâre a guvernului inițiat de către Autoritatea pentru Relații Interetnice, la propunerea Consiliului.

Art.70. Consiliile Naționale ale Autonomiei Culturale au obligația de a prezenta Parlamentului, anual, un raport privind activitatea proprie.

Art. 71. (1) Parlamentul, Guvernul sau autoritățile administrației publice locale alese pot adopta, la propunerea Consiliului Național al Autonomiei Culturale, acte normative prin care se vor delega competențe proprii legate de exercitarea drepturilor la păstrarea, exprimarea și dezvoltarea identității etnice, culturale, lingvistice a minorității naționale, către Consiliul Național al Autonomiei Culturale.

(2) În unitățile administrativ-teritoriale, unde o minoritate națională are o pondere de cel puțin 1% și în consiliul local nu are nici un reprezentant, Consiliul Național al Autonomiei Culturale poate propune consiliului local dezbaterăa unor probleme legate de drepturile prevăzute în prezenta lege, iar în procesul adoptării unor decizii în acest domeniu, Consiliul Național al Autonomiei Culturale va fi consultat în mod obligatoriu.

Art. 72. Conflictele juridice între Consiliul Național al Autonomiei Culturale și autoritățile statului vor fi soluționate pe calea contenciosului administrativ, în condițiile legii.

Art. 73. (1) În sensul prezentei legi, în vederea exercitării atribuțiilor autonomiei culturale, statul va considera reprezentativă aceea organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale, care a participat și a obținut mandate în alegeri parlamentare.

(2) Dacă nici o organizație a minorității respective nu a obținut un mandat, se va considera reprezentativă acea organizație care a obținut cele mai multe voturi.

Capitolul VI.

Dispozițiile finale și tranzitorii

Art. 74. În înțelesul prezentei legi, minoritățile naționale din România sunt comunitățile: albaneză, armeană, bulgară, cehă, croată, elenă, evreiască, germană, italiană, macedoneană, maghiară, poloneză, rusă-lipoveană, romă, ruteană, sârbă, slovacă, tătară, turcă, ucraineană.

Art 75. În exercitarea drepturilor și libertăților ce decurg din prezenta lege, orice persoană aparținând unei minorități naționale va respecta legislația în vigoare și drepturile celorlalți, în special ale persoanelor aparținând majorității sau altor minorități naționale.

Art. 76. Prezenta lege se completează cu legislația în vigoare.

Art. 77. Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României.

Art. 78. La data intrării în vigoare a prezentei legi orice dispoziție contrară se abrogă.